

PREZENTÁCIA KNIHY *DĚJINY SLOVENSKA* ČESKÝM HISTORIKOM JANOM RYCHLÍKOM

Košice, 25. október 2024

Jozef JURČIŠIN

Prof. PhDr. Jan Rychlík, DrSc.,
hovorí o svojej knihe. (Foto: Autor)

Prezentácia knihy *Dějiny Slovenska* sa uskutočnila v piatok 25. októbra v priestoroch Verejnej knižnice Jána Bocatia v Košiciach, bola súčasťou programu 31. ročníka Dní českej kultúry 2024. Pod záštitou veľvyslancu ČR na Slovensku Rudolfa Jindráka ich pripravili Český spolek na Slovensku, Český spolek v Košiciach a České centrum v Bratislave. Predstavenie knihy bolo v spolupráci s Česko-slovenskou komisiou historikov.

Prof. PhDr. Jan Rychlík, DrSc., (nar. 1954), je známy aj tým, že má dvojité občianstvo – české a slovenské. A aj na prezentácii hovoril tento rodák z Prahy plynule a bez problémov po slovensky. V jej úvode si položil samozrejmu otázku prečo toto syntetické dielo na bežná 700 stranách napísal. Je totiž zvykom, že slovenské dejiny píše slovenskí historici a po slovensky (v tejto súvislosti spomenul najnovšie

vydanie *Dejín Slovenska* svojho dlhoročného priateľa Dušana Kováča). „To nie je o jazyku, ale o koncepcii výkladu. Každý má nárok na vlastný náhľad, názory môžu byť a sú rôzne, ale fakty zostávajú tie isté,“ povedal na margo interpretácie. Jeho kniha je primárne určená českej verejnosti, ktorá o Slovensku „nevie nič“. Ako svoju povinnosť bral vystúpiť proti viacerým mýtom, ktoré panujú v českom prostredí v nazeraní na Slovákov a Slovensko. O mýte spojenom s otázkou blízkosti Čechov a Slovákov konštatoval, že z jazykového hľadiska je to pravda, ale z hľadiska historického vývoja majú oba národy málo spoločných bodov. Formovanie Slovákov ako moderného národa sa začalo v 19. storočí a skončilo sa až v rokoch prvej Československej republiky. To je podľa neho jediný rozdiel medzi nimi a Čechmi. Informoval, že pri nazeraní Čechov na Slovákov zohráva dôležitú úlohu Filozofická fakulta Karlovej univerzity v Prahe, kde sa vyučujú slovenské dejiny ako na jedinom univerzitnom pracovisku v Česku. „Dúfam, že raz aj na nejakej slovenskej univerzite vznikne katedra bohemistiky. Je to môj sen,“ priznal sa. On na pražskom pracovisku prednáša dve hodiny týždenne históriu moderných dejín 19. a 20. storočia.

V diskusii reagoval na otázky, či majú súčasní mladí ľudia záujem o históriu, o jej štúdium. Keďže je stále aktívnym vysokoškolským pedagógom, tak vie situáciu

zhodnotiť. Podľa neho v Česku záujem o dejiny, a aj dejiny Slovenska, pretrváva. „Záujem o vysokoškolské štúdium histórie je, máme stále viac záujemcov, ako dokážeme prijať, ale ako je to so záujmom verejnosti o dejiny, tak to neviem posúdiť,“ dodal. S úsmevom poznamenal, že študentom histórie hovorí, že ak si myslia, že práve v tomto odbore niekto zbohatol, tak sú na veľkom omyle, ak vidia cieľ svojho štúdia práve v tom, tak im odporúča študovať právo alebo ekonómiu. Konštatoval, že v jeho očiach najväčším slovenským historikom 20. storočia je Daniel Rapant, jediný nemarxistický historik na Slovensku.

Prezentácia knihy a celého diela J. Rychlíka v Košiciach bola súčasťou tiež podobných stretnutí, ktoré už autor na Slovensku v posledných mesiacoch absolvoval. Moderátorom košického bol literárny historik prof. PhDr. Ján Gbúr, CSc., ktorého J. Rychlík prizval ako spoluautora na dejiny kultúry (doplnili ho Anna Zelenková a Milan Pokorný). Ten na úvod s úsmevom poznamenal, že s J. Rychlíkom majú tri spoločné veci – približne podobné mená, majú radi históriu a radi cestujú rýchlikom. Na J. Rychlíkovi si J. Gbúr cení tri vlastnosti – je autentický, čiže má svoj názor, vie ho obhájiť podloženými faktami, dôkladne pracuje s historickým materiálom a nebojí sa výziev, veľkých analytických prác, a to aj mimo rámec Čiech či Slovenska.

Knihu vydalo nakladateľstvo Vyšehrad, ktoré ako významný vydavateľský dom so sídlom v Prahe slávi tohto roku 90 rokov súvislej existencie, čím je najstaršie svojho druhu v Česku. J. Rychlík je jeho kmeňovým autorom a ako informoval zodpovedný redaktor Filip Outrata *Dějiny Slovenska* sú v poradí desiatou jeho knihou vydanou vo Vyšehrade za 18 rokov. „Otvárame okno k poznaniu Slovenska,“ povedal na margo vydávania kníh J. Rychlíka. Sú medzi nimi také tituly ako *Češi a Slováci ve 20. století* (2012, nové vydanie 2022), *Rozpad Rakousko-Uherska a vznik Československa* (2018), *Historie, mýty a jízdni řády* (2015) a *Československo v období socialismu 1945 – 1989* (2020). Pozitívne ocenil aj diskusiu a celú prezentáciu na stretnutí. Informoval, že ide o šiestu takúto výpravu k čitateľom na Slovensku – a to od Skalice cez napr. Prešov až do Košíc. V tomto roku chcú ešte absolvovať stretnutia v Nitre a v Martine a na budúci rok sa so svojim záujmom ohlásilo mesto Poprad. „Je to potvrdenie, že vydávanie takých kníh má zmysel,“ uzavrel.